

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

20 травня 2022 року

Справа №200/15883/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:
головуючого судді Кравченко Т.О.,

розглянув в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін в письмовому провадженні за наявними у справі матеріалами адміністративну справу за позовом Іонової Любові Іванівни до Головного управління ДПС у Донецькій області про визнання протиправною та скасування вимоги про сплату боргу (недоїмки),

встановив:

16 листопада 2021 року до Донецького окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов Іонової Любові Іванівни (далі – позивач) до Головного управління ДПС у Донецькій області (далі – відповідач, ГУ ДПС у Донецькій області), надісланий на адресу суду 10 листопада 2021 року, в якому позивач просила:

- визнати протиправною та скасувати вимогу ГУ ДПС у Донецькій області від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46У на суму 26 709,26 грн.

Заяви, клопотання учасників справи. Процесуальні дії у справі.

19 листопада 2022 року суд постановив ухвалу, якою задовольнив заяву позивача про забезпечення позову та зупинив стягнення у виконавчому провадженні № 6240133 з примусового виконання вимоги ГУ ДПС у Донецькій області від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46У про стягнення з Іонової Л.І. на користь ГУ ДПС у Донецькій області недоїмки в сумі 26 709,26 грн, яке перебуває в провадженні державного виконавця Центрального відділу державної виконавчої служби у місті Маріуполі Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків).

22 листопада 2021 року суд постановив ухвалу про прийняття позовної заяви та відкриття провадження у справі; вирішив розглядати справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами; встановив строк для подання заяв по суті справи; витребував у відповідача докази.

Про відкриття провадження у справі сторони повідомлені в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України (далі – КАС).

Ч. 2 ст. 262 КАС визначено, якщо судові засідання не проводиться, розгляд справи по суті розпочинається через тридцять днів з дня відкриття провадження у справі.

На підставі ч. 5 ст. 262 КАС та у зв'язку з відсутністю клопотання будь-якої із сторін про розгляд справи в судовому засіданні, справа розглянута в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами.

Відповідно до ч. 8 ст. 262 КАС при розгляді справи за правилами прощеного позовного провадження суд досліджує докази і письмові пояснення, викладені у заявах по суті справи.

20 травня 2022 року суд постановив ухвалу, якою відмовив у задоволенні заяви відповідача про розгляд справи в порядку загального позовного провадження.

20 травня 2022 року суд постановив ухвалу, якою поновив Іоновій Л.І. строк звернення до суду з цим позовом.

Стислий виклад позиції позивача та заперечень відповідача.

Обґрунтовуючи свої вимоги, позивач доводила, що вимога ГУ ДПС в області від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46У про сплату боргу (недоїмки) є протиправною та підлягає скасуванню.

Зазначала, що вона зареєстрована як особа, яка провадить незалежну професійну діяльність, у якості адвоката, та є пенсіонером за віком.

Позивач доводила, що як пенсіонер за віком вона звільнена від сплати єдиного внеску за себе відповідно до ч. 4 ст. 4 Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі - Закон № 2464).

Також позивач зазначала, що як платник єдиного внеску, який перебуває на обліку в органі доходів і зборів, розташованому у населеному пункті, на території якого здійснювалася антитерористична операція, вона була звільнена від виконання обов'язків платника єдиного внеску, встановлених ч. 2 ст. 6 Закону № 2464 на підставі п. 9-4 розділу VIII цього Закону, а тому до неї не можуть застосовуватись заходи впливу і стягнення.

З огляду на викладене позивач просила задовольнити позов.

Відповідач позов не визнав, надав відзив на позовну заяву.

Покликаючись на положення Закону № 2464, відповідач доводив, що позивач є платником єдиного внеску, а тому зобов'язана своєчасно і в повному обсязі нараховувати, обчислювати і сплачувати єдиний внесок.

Стверджував, що з 05 січня 1994 року Іонова Л.І. перебуває на обліку як фізична особа, яка здійснює незалежну професійну діяльність; з 16 вересня 2004 року є пенсіонером.

Відповідач вказував на те, що відповідно до Закону № 2464 в ІГС ДПС України в інтегрованій картці платника податків Іонової Л.І. по єдиному внеску за кодом бюджетної класифікації 710400000 – єдиний внесок для фізичних осіб-підприємців, у т. ч. які обрали спрощену систему оподаткування та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, щоквартально в автоматичному режимі на централізованому рівні проводилось нарахування єдиного внеску за I квартал 2017 року – III квартал 2019 року.

Крім того, за наслідками камеральної перевірки з питань своєчасності подання позивачем Додатку 5 «Звіту про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску» за 2017 рік податковий орган прийняв рішення рішення № 0105314610, яким застосував до неї штраф в розмірі 170,00 грн за несвоєчасне подання цієї звітності.

Відповідач вказував на те, що згідно з обліковими даними з інформаційних систем органу доходів і зборів заборгованість позивача станом на 31 жовтня 2019 року становила 26 709,26 грн, в тому числі недоїмка – 26 539,26 грн, штраф – 170,00 грн.

На підставі цих даних ГУ ДПС в області було сформовано вимогу про сплату боргу (недоїмки) від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46.

20 листопада 2019 року вимога була направлена Іоновій Л.І. рекомендованою поштовою кореспонденцією за адресою, що була зазначена в інформаційно-реєстраційних даних АІС «Податковий блок», а саме: м. Маріуполь, пр. Металургів, буд. 121, кв. 41, однак лист повернутий підприємством поштового зв'язку «за закінченням встановленого строку зберігання».

Оскільки Іонова Л.І. не сплатила заборгованість за вимогою впродовж 10 календарних

днів, а вимога не була оскаржена в адміністративному чи судовому порядку, вимога, яка є предметом спору, вважалася узгодженою і була направлена на примусове виконання до органів державної виконавчої служби.

Відповідач вважав необґрунтованими доводи позивача, які стосуються застосування до спірних правовідносин положень Закону № 1669 та п. 9-4 розділу VIII Закону № 2464.

Зауважував, що Верховний Суд в рішенні від 30 березня 2018 року у зразковій справі № 812/292/18 зазначив, що Закон № 2464 не скасовує обов'язків платника єдиного внеску, а надає можливість на період проведення антитерористичної операції не виконувати їх у встановлені строки (своєчасно) та в повному обсязі.

Обов'язки платника єдиного внеску, встановлені ч. 2 ст. 6 Закону № 2464, кореспондуються з іншими нормами цього ж Закону.

Зокрема, до таких норм Закону № 2464, дія яких не зупинена для окремих категорій платників, належать норми ст. 7 щодо бази нарахування єдиного внеску, ст. 8 щодо розміру єдиного внеску та пропорції його розподілу, ст. 9, яка встановлює порядок обчислення і сплати єдиного внеску.

Відповідач вважав, що в даному випадку норми ст. 6 Закону № 2464 співвідносяться з нормами ст. 7-9 цього Закону як загальна і спеціальна, у разі колізії між якими пріоритет надається спеціальній нормі.

Наголошував, що п. 9-4 розділу VIII № 2464 не зупиняв дію спеціальних норм ст. 7-9 цього Закону, отже вони поширюються на всіх платників єдиного внеску, незалежно від місця їх перебування на обліку.

За таких умов норми п. 9-4 розділу VIII Закону № 2464 не можуть тлумачитись як абсолютне та безумовне звільнення певних платників єдиного внеску від виконання всіх обов'язків, визначених ч. 2 ст. 6 цього Закону, а повинні застосовуватись відповідно до тих обов'язків, які платник не мав можливості виконати з об'єктивних обставин через проведення антитерористичної операції. В контексті спірних правовідносин такі обставини відсутні, що унеможлиблює звільнення позивача від сплати єдиного внеску.

Відповідач також зауважував, що незалежно від поширення на позивача норм п. 9-4 розділу VIII Закону № 2464, ці приписи не звільняли орган доходів і зборів від виконання обов'язку щодо формування вимоги про сплату боргу.

Крім того, відповідач наголошував на тому, що Законом України від 14 січня 2020 року № 440-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи», який набрав чинності 13 лютого 2020 року, п. 9-4 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464 виключено.

Позивач подала відповідь на відзив, в якій зазначила, що їй невідомо з якої причини податковий орган продовжував обліковувати її за адресою: м. Маріуполь, пр. Металургів, буд. 121, кв. 41, оскільки вона своєчасно надала дані щодо зміни адреси проживання, вказувала її у щорічній звітності за 2017-2018 роки.

Крім того, згідно з даними Єдиного реєстру адвокатів України адреса її робочого місця (Донецька обл., м. Маріуполь, вул. Архітектора Нільсена (раніше – Енгельса), буд. 20) не змінювалася.

Позивач стверджувала, що поштовою кореспонденцією, яку відповідач надсилав за адресою: Донецька обл., м. Маріуполь, пр. Металургів, буд. 121, кв. 41, вона не отримувала.

Позивач доводила, що до ознайомлення з матеріалами виконавчого провадження, їй не було відомо про існування вимоги про сплату боргу від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46.

Зауважувала, що за вимогою, яка є предметом спору, стягується той самий борг, що був відображений у вимозі ГУ ДПС у Донецькій області про сплату боргу (недоїмки) від 11 листопада 2020 року, яка визнана протиправною та скасована в судовому порядку (справа № 200/6576/21).

Посилання відповідача на те, що п. 9-4 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464 виключено з 13 лютого 2020 року позивач вважала безпідставним, оскільки ця норма не має зворотної дії у часі.

Крім того, позивач наполягала, що як пенсіонер за віком вона звільнена від сплати єдиного внеску в силу положень ч. 4 ст. 4 Закону № 2464.

Відповідач правом на подання заперечення не скористався.

Обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини. Докази відхилені судом, та мотиви їх відхилення.

На виконання вимог ст. 90 КАС суд оцінив докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні; оцінив належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, виходячи з того, що жодні докази не мають для суду наперед встановленої сили.

Відповідно до положень ч. 1 ст. 77 КАС кожна особа повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених ст. 78 цього Кодексу.

За правилами абз. 1 ч. 2 ст. 77 КАС в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

З'ясовуючи чи мали місце обставини, якими обґрунтовуються вимоги та заперечення, якими доказами вони підтверджуються, а також чи є інші фактичні дані, які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження, суд встановив таке.

Позивач – Іонова Любов Іванівна, 15 вересня 1949 року народження, що встановлено на підставі паспорта громадянина України серії ВС 534723; реєстраційний номер облікової картки платника податків: 1815500024.

З 17 липня 2015 року постійне місце проживання позивача зареєстроване за адресою: Донецька обл., м. Маріуполь, вул. Пушкіна, буд. 19, кв. 17, про що свідчить штамп про реєстрацію місця проживання, проставлений в паспорті.

Іонова Л.І. має право на здійснення адвокатської діяльності на підставі свідоцтва про права на здійснення адвокатської діяльності № 229, виданого Донецькою обласною кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури 29 грудня 1993 року на підставі її рішення від 28 грудня 1993 року № 2.

З 16 вересня 2004 року Іоновій Л.І. довічно призначена пенсія за віком, що підтверджено пенсійним посвідченням серії ААА № 399076, виданим Пенсійним фондом України 12 вересня 2006 року, довідкою Маріупольського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Донецької області від 22 жовтня 2021 року та листом Головного управління Пенсійного фонду України в Донецькій області від 06 вересня 2021 року.

Відомості Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР) не містять даних про те, що позивач була зареєстрована як фізична особа-підприємець.

Відповідач – Головне управління ДПС у Донецькій області як відокремлений підрозділ Державної податкової служби України (код ЄДРПОУ ВП: 44070187).

Відповідач є правонаступником Головного управління ДПС у Донецькій області (ідентифікаційний код: 43142826).

Ідентифікаційні дані, що перебувають в розпорядженні податкового органу, свідчать, як платник податків Іонова Л.І. взята на облік 05 січня 1994 року за № 93/229 та перебуває на обліку в ГУ ДПС у Донецькій області (Центральна державна податкова інспекція, Центральний район м. Маріуполя.

Згідно з ідентифікаційними даними адреса платника податків: Донецька обл., м.

Маріуполь, пр. Металургів, буд. 121, кв. 41.

При цьому місце проживання за даними ДРФО: Донецька обл., вул. Пушкіна, буд. 19, кв. 17, а інформація про адресні дані внесена 03 вересня 2020 року.

Класифікаційні дані: 94-фізична особа, яка займається незалежною професійною діяльністю.

Вид діяльності: код ВЕД 74.11.1 Адвокатська діяльність.

Ознака незалежної професійної діяльності: адвокат; ознака проставлена 05 січня 1994 року.

Дані Реєстрів про реєстрацію незалежної професійної діяльності: адвокат, 05 січня 1994 року, індивідуально.

Дані про реєстрацію платником ЄСВ: 05-40-11-0468, особа, яка провадить незалежну професійну діяльність, дата взяття на облік 07 серпня 2000 року; ознака фізичної особи – пенсіонера: пенсіонер за віком; ознака проставлена 16 вересня 2004 року.

Суд зауважує, що Іонова Л.І. подавала звітність Додаток 5 «Звіт про суму нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску» за 2017-2018 роки.

При цьому в звітності позивач вказувала адресу свого місяця проживання: Донецька обл., м. Маріуполь, вул. Пушкіна, буд. 19, кв. 17, а також зазначала, що сума єдиного внеску, який належить сплатити, дорівнює 0,00 грн.

16 серпня 2018 року Головне управління ДФС у Донецькій області прийняло рішення № 0105314610.

Зміст цього рішення свідчить, що 16 серпня 2018 року в. о. заступника начальника ГУ ДФС – начальника Маріупольського управління Паша Л.Г., розглянувши матеріали перевірки від 04 липня 2018 року № 2773/05-99-46-10/1815500024, якою встановлено порушення пп. 4 п. 2 ст. 56 Закону № 2464, на підставі п. 7 ч. 11 ст. 25 цього Закону прийняла рішення про застосування до Іонової Л.І. штрафу в розмірі 170,00 грн за несвоєчасне подання звітності з єдиного внеску за 2017 рік.

Це рішення надіслане Іонової Л.І. за адресою: Донецька обл., м. Маріуполь, пр. Металургів, буд. 121, кв. 41 рекомендованою поштовою кореспонденцією та повернуто податковому органу з відміткою підприємств поштового зв'язку «за закінченням встановленого строку зберігання».

Докази оскарження вказаного рішення в адміністративному або судовому порядку суду не надані.

18 листопада 2021 року ГУ ДПС у Донецькій області сформувало вимогу про сплату боргу (недоїмки) № Ф-410464-46, відповідно до якої станом на 31 жовтня 2019 року у Іонової Л.І. існувала заборгованість зі сплати єдиного внеску в сумі 26 709,26 грн, в тому числі недоїмка – 26 539,26 грн та штраф – 170,00 грн.

У вимозі вказана така адреса місця проживання позивача: Донецька обл., м. Маріуполь, пр. Металургів, буд. 121, кв. 41.

Як свідчить розрахунок суми боргу, до вимоги про сплату боргу (недоїмки) від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46 включена заборгованість зі сплати єдиного внеску, яка виникла:

19 квітня 2018 року – внаслідок нарахування єдиного внеску фізичним особам-підприємцям, в тому числі особам з незалежною професійною діяльністю, за I квартал 2018 року (від 19 квітня 2018 року № 10154215), термін сплати 19 квітня 2018 року – 2 457,18 грн;

02 травня 2018 року – внаслідок нарахування єдиного внеску фізичним особам-підприємцям, в тому числі особам з незалежною професійною діяльністю, за 2017 рік (від 02 травня 2018 року № 3974124), термін сплати 02 травня 2018 року – 8 448,00 грн;

19 липня 2018 року – внаслідок нарахування єдиного внеску фізичним особам-підприємцям, в тому числі особам з незалежною професійною діяльністю, за II квартал 2018 року (від 19 липня 2018 року № 10175673), термін сплати 19 липня 2018 року – 2 457,18 грн;

02 жовтня 2018 року – внаслідок donарахування штрафних санкцій на підставі п. 11 ч. 7

ст. 25 Закону № 2464 згідно з рішенням від 16 серпня 2018 року № 0105314610 – 170,00 грн;

19 жовтня 2018 року – наслідок нарахування єдиного внеску фізичним особам-підприємцям, в тому числі особам з незалежною професійною діяльністю, за III квартал 2018 року (від 19 жовтня 2018 року № 10198092), термін сплати 19 жовтня 2018 року – 2 457,18 грн;

21 січня 2019 року – внаслідок нарахування єдиного внеску фізичним особам-підприємцям, в тому числі особам з незалежною професійною діяльністю, за IV квартал 2018 року, (від 21 січня 2019 року № 1452568), термін сплати 21 січня 2019 року – 2 457,18 грн;

19 квітня 2019 року – нарахування єдиного внеску фізичним особам-підприємцям, в тому числі особам з незалежною професійною діяльністю, за I квартал 2019 року, (від 19 квітня 2019 року № 4372241), термін сплати 19 квітня 2019 року – 2 754,18 грн;

19 липня 2019 року – внаслідок нарахування єдиного внеску фізичним особам-підприємцям, в тому числі особам з незалежною професійною діяльністю, за II квартал 2019 року, (від 19 липня 2019 року № 5851057), термін сплати 19 липня 2019 року – 2 754,18 грн;

21 жовтня 2019 року – внаслідок нарахування єдиного внеску фізичним особам-підприємцям, в тому числі особам з незалежною професійною діяльністю, за III квартал 2019 року, (від 21 жовтня 2019 року № 7336229), термін сплати 21 жовтня 2019 року – 2 754,18 грн,

а разом – 26 709,26 грн.

Відомості, наведені у розрахунку суми боргу, узгоджуються з даними інтегрованої картки Іонової Л.І. за платежем 71040000 (єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з фізичних осіб-підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, та які проводять незалежну професійну діяльність), згідно з якими станом на 31 жовтня 2019 року у позивача існувала заборгованість зі сплати єдиного внеску в сумі 26 709,26 грн.

Вимога про сплату боргу (недоїмки) від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46 надіслана Іонової Л.І. на за адресою: Донецька обл., м. Маріуполь, пр. Металургів, буд. 121, кв. 41 рекомендованою поштовою кореспонденцією, однак поштове відправлення повернуто податковому органу підприємством поштового зв'язку з відміткою «за закінченням встановленого строку зберігання».

Після цього податковий орган пред'явив вимогу про сплату боргу (недоїмки) від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46У до примусового виконання.

Суд встановив, що 26 жовтня 2020 року державний виконавець Центрального відділу державної виконавчої служби у м. Маріуполі Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків) Бондаренко В.В. винесла постанову про відкриття виконавчого провадження № 62402133 з примусового виконання вимоги про сплату боргу (недоїмки) від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46У про стягнення з Іонової Л.І. недоїмки в сумі 26 709,26 грн.

21 травня 2021 року у виконавчому провадженні № 62402133 державний виконавець винесла постанову про звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника, яка передбачала звернення стягнення на пенсію Іонової Л.І. у розмірі 20% до виплати загальної суми 29 580,19 грн (з урахуванням витрат виконавчого провадження та виконавчого збору).

Суд зауважує, що в постановках державного виконавця, що винесені у виконавчому провадженні № 62402133, а також у супровідних листах до них в якості адреси боржника – Іонової Л.І. вказана адреса: Донецька обл., м. Маріуполь, буд. 121, кв. 41.

Позивач стверджує, що ні вимогу про сплату боргу (недоїмки) від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46, ні постанови державного виконавця, винесені у виконавчому провадженні № 62402133, не отримувала.

За твердженням позивача, про існування заборгованості з єдиного внеску та її примусове стягнення їй стало відомо від органів Пенсійного фонду України після того, як

розпочато утримання суми боргу з пенсії.

Так у відповідь на звернення позивача листом від 06 вересня 2021 року Головне управління Пенсійного фонду України в Донецькій області, серед іншого, повідомило, що:

- починаючи з 01 квітня 2021 року на підставі постанови Центрального відділу державної виконавчої служби м. Маріуполя від 23 березня 2021 року № 64777439 з пенсії Іонової Л.І. розпочато утримання заборгованості зі сплати єдиного внеску (заборгованість складає 10 154,43 грн);

- з 01 серпня 2021 року за вимогою Центрального відділу державної виконавчої служби м. Маріуполя від 30 червня 2021 року № 41985 стягнення у виконавчому провадженні № 64777439 було зупинено;

- починаючи з 01 липня 2021 року на підставі постанови Центрального відділу державної виконавчої служби м. Маріуполя від 21 травня 2021 року № 62402133 з пенсії Іонової Л.І. розпочато утримання заборгованості зі сплати єдиного внеску, яка становила 29 580,19 грн (станом на 01 вересня 2021 року залишок заборгованості складав 28 114,24 грн).

Позивач вказує на те, що лише в жовтні-листопаді 2021 року отримала можливість ознайомитись з матеріалами виконавчого провадження № 62402133 і дізналася про існування вимоги про сплату боргу (недоїмки) від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46.

Також суд встановив, що в провадженні Донецького окружного адміністративного суду перебувала справа № 200/6576/21 за позовом Іонової Л.І. до ГУ ДПС в області про визнання протиправною та скасування вимоги про сплату боргу від 11 листопада 2020 року № Ф-410464-46У.

06 вересня 2021 року суд ухвалив рішення, яким позов задовольнив, визнав протиправною та скасував вимогу ГУ ДПС у Донецькій області від 11 листопада 2020 року № Ф-410464-46У про сплату боргу (недоїмки) з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у сумі 35 758,74 грн.

Задовольняючи позовні вимоги, суд виходив з такого:

«[...] Судом встановлено, що Іонова Любов Іванівна, 15 вересня 1949 року народження, здійснює незалежну професійну діяльність в якості адвоката і водночас, відповідно до копії пенсійного посвідчення серії ААА № 339076, є пенсіонером за віком і отримує пенсію з 12 вересня 2006 року. 11 листопада 2020 року ГУ ДПС у Донецькій області сформовано вимогу № Ф-410464-46У про сплату боргу (недоїмки) з єдиного соціального внеску за 2018-2020 роки у сумі 35 588,74 грн.

Враховуючи викладене, позивач, яка здійснює незалежну професійну діяльність і яка досягла пенсійного віку та отримує пенсію відповідно до закону, має право на пільги, встановлені ч. 4 ст. 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Отже, вимога відповідача про сплату недоїмки з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування є неправомірною, оскільки позивач звільнена від обов'язку сплачувати єдиний соціальний внесок.

Відтак, суд дійшов висновку, що у відповідача були відсутні підстави здійснювати автоматичне нарахування позивачу, як самозайнятій особі, єдиного внеску та вносити відповідні суми до вимоги про сплату боргу (недоїмки) від 11.11.2020 № Ф-410464-46У [...]».

Рішення суду від 06 вересня 2021 року у справі № 200/6576/21 набрало законної сили 01 грудня 2021 року (ухвала Першого апеляційного адміністративного суду від 01 грудня 2021 року про повернення апеляційної скарги).

Будь-які інші докази щодо предмета доказування учасники справи не надали.

Норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування.

Висновки суду по суті позовних вимог.

Відповідно до ч. 1 ст. 2 КАС завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

У справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення; безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення; з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строку, що передбачено ч. 2 ст. 2 КАС.

Отже, вирішуючи по суті публічно-правовий спір, суд має перевірити відповідність оскаржуваних рішень суб'єкта владних повноважень критеріям, наведеним у ч. 2 ст. 2 КАС.

Відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно зі ст. 67 Конституції України кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

Ст. 92 Конституції України передбачено, що виключно законами України визначаються, зокрема, основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення, система оподаткування, податки і збори.

Правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку, визначені Законом України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі - Закон № 2464).

Ч. 1 ст. 2 Закону № 2464 встановлено, що дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають під час провадження діяльності, пов'язаної із збором та веденням обліку єдиного внеску. Дія інших нормативно-правових актів може поширюватися на зазначені відносини лише у випадках, передбачених цим Законом, або в частині, що не суперечить цьому Закону.

Виключно цим Законом визначаються: принципи збору та ведення обліку єдиного внеску; платники єдиного внеску; порядок нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску; розмір єдиного внеску; орган, що здійснює збір та веде облік єдиного внеску, його повноваження та відповідальність; склад, порядок ведення та використання даних Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування; порядок здійснення державного нагляду за збором та веденням обліку єдиного внеску, що встановлено ч. 2 ст. 2 Закону № 2464.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону № 2464 єдиний внесок – це консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання соціальних виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Недоїмка – сума єдиного внеску, своєчасно не нарахована та/або не сплачена у строки, встановлені цим Законом, обчислена органом доходів і зборів у випадках, передбачених цим Законом, що визначено п. 6 ч. 1 ст. 1 Закону № 2464.

Збір та ведення обліку єдиного внеску здійснюються за принципами: законодавчого визначення умов і порядку його сплати; обов'язковості сплати; законодавчого визначення розміру єдиного внеску; прозорості та публічності діяльності органу, що здійснює збір та веде облік єдиного внеску; захисту прав та законних інтересів застрахованих осіб; державного нагляду за збором та веденням обліку єдиного внеску; відповідальності платників єдиного внеску та органу, що здійснює збір та веде облік єдиного внеску, за порушення норм цього Закону, а також за невиконання або неналежне виконання покладених на них обов'язків, що встановлено ч. 1 ст. 3 Закону № 2464.

Платники єдиного внеску визначені ст. 4 Закону № 2464.

Так, відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 4 Закону № 2464 платниками єдиного внеску є особи, які провадять незалежну професійну діяльність, а саме наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику, в тому числі адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону України від 5 липня 2012 року № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі - Закон № 5076) адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Ч. 3 ст. 4 Закону № 5076 передбачає, що адвокат може здійснювати адвокатську діяльність індивідуально або в організаційно-правових формах адвокатського бюро чи адвокатського об'єднання (організаційні форми адвокатської діяльності).

Відповідно до ст. 13 Закону № 5076 адвокат, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, є самозайнятою особою.

За визначенням, наведеним у пп. 14.1.226 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (далі - ПК України), самозайнята особа – платник податку, який є фізичною особою - підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності. Незалежна професійна діяльність - участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою - підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб.

Суд встановив, що Іонова Л.І. є адвокатом та відповідає вимогам, які визначені процитованими вище законодавчими актами для осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність.

Отже, позивач є платником єдиного внеску в розумінні п. 5 ч. 1 ст. 4 Закону № 2464.

Саме як платник єдиного внеску – особа, яка провадить незалежну професійну діяльність, Іонова Л.І. перебуває на обліку, що підтверджено її ідентифікаційними даними.

При цьому на час виникнення спірних правовідносин ЄДР не містив інформації про реєстрацію Іонової Л.І. фізичною особою-підприємцем.

Також суду не надані докази, які б свідчили, що впродовж 2017-2019 років Іонова Л.І. перебувала у трудових відносинах та мала статус працівника, а обов'язок по сплаті єдиного внеску за неї виконував страхувальник – роботодавець.

Отже, Іонова Л.І. мала виконувати обов'язки платника єдиного внеску саме як особа, яка провадить незалежну професійну діяльність.

З приводу посилення позивача на те, що вона як особа, яка здійснює незалежну професійну діяльність, досягла пенсійного віку та отримує пенсію відповідно до закону, а тому звільнена від сплати єдиного внеску на підставі ч. 4 ст. 4 Закону № 2464, суд вважає за необхідне зауважити таке.

Суд встановив, що з 16 вересня 2004 року Іоновій Л.І. довічно призначена пенсія за віком і на час виникнення спірних правовідносин позивач отримувала пенсійні виплати відповідно до закону.

Законом України від 07 липня 2011 року № 3609-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих норм Податкового кодексу України», який набув чинності з дня, наступного за днем його опублікування в газеті «Голос України» від 05 серпня 2011 року № 188, а саме з 06 серпня 2011 року, ст. 4 Закону № 2464 доповнена ч. 4 наступного змісту: «Особи, зазначені у п. 4 ч. 1 цієї статті, які обрали спрощену систему оподаткування, звільняються від сплати за себе єдиного внеску, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу. Такі особи можуть бути платниками єдиного внеску виключно за умови їх добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування».

До ч. 4 ст. 4 Закону № 2464 вносилися зміни Законом України від 06 грудня 2016 року № 1774-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» та Законом України від 03 жовтня 2017 року № 2148-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій».

В подальшому на підставі п. 1 розділу I Закону України від 13 травня 2020 року № 592-IX «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо усунення дискримінації за колом платників» (далі – Закон № 592), а саме:

« 1. У статті 4:

у частині четвертій цифру «4» замінити цифрами «4, 5», а після слів «отримують пенсію за віком» доповнити словами «або за вислугу років»;

доповнити частинами п'ятою та шостою такого змісту:

«5. Особи, зазначені у пункті 5 частини першої цієї статті, звільняються від сплати за себе єдиного внеску за умови взяття їх на облік фізичних осіб - підприємців та провадження ними одного виду діяльності одночасно як осіб, зазначених у пунктах 4 і 5 частини першої цієї статті.

6. Особи, зазначені у пунктах 4 і 5 частини першої цієї статті, які мають основне місце роботи, звільняються від сплати за себе єдиного внеску за місяці звітного періоду, за які роботодавцем було сплачено страховий внесок за таких осіб у розмірі не менше мінімального страхового внеску. Такі особи можуть бути платниками єдиного внеску за умови самостійного визначення за місяці звітного періоду, за які роботодавцем було сплачено страховий внесок за таких осіб у розмірі менше мінімального страхового внеску, бази нарахування, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої цим Законом. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску».

Відповідно до п. 1 розділу I Закон № 592 цей Закон набрав чинності з 01 січня 2021 року.

Отже, саме з 01 січня 2021 року позивач як особа, яка здійснює незалежну професійну діяльність, звільнена від сплати єдиного внеску за себе відповідно до ч. 4 ст. 4 Закону № 2464.

Разом з цим суд встановив, що до вимоги про сплату боргу, яка є предметом спору, включена заборгованість зі сплати єдиного внеску - недоїмка за I квартал 2017 року – III квартал 2019 року та штраф за несвоєчасне подання звітності за 2017 рік.

Як наслідок, норми ч. 4 ст. 4 Закону № 2464 в редакції Закону № 592, які набули чинності з 01 січня 2021 року, не підлягають застосуванню до спірних правовідносин як такі, що не мають зворотної дії у часі.

Права та обов'язки платників єдиного внеску визначені ст. 6 Закону № 2464.

Відповідно до п. п. 4-5 ч. 1 ст. 6 Закону № 2464 платник єдиного внеску має право

оскаржувати в установленому законом порядку рішення органу доходів і зборів та Пенсійного фонду та дії, бездіяльність його посадових осіб; захищати свої права та законні інтереси, а також права та інтереси застрахованих осіб, на користь яких він сплачує єдиний внесок, у тому числі в суді.

П.п. 1, 4 ч. 2 ст. 6 Закону № 2464 встановлено, що платник єдиного внеску зобов'язаний своєчасно та в повному обсязі нараховувати, обчислювати і сплачувати єдиний внесок; подавати звітність та сплачувати до органу доходів і зборів за основним місцем обліку платника єдиного внеску у строки, порядку та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, за погодженням з Пенсійним фондом та фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Щодо бази нарахування єдиного внеску та його розміру суд зазначає таке.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 7 Закону № 2464 особами, які здійснюють незалежну професійну діяльність, єдиний внесок нараховується на суму доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб.

У разі, якщо таким платником не отримано дохід (прибуток) у звітному кварталі або окремому місяці звітного кварталу, такий платник зобов'язаний визначити базу нарахування, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої цим Законом. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 8 Закону № 2464 єдиний внесок для платників, зазначених у статті 4 цього Закону, встановлюється у розмірі 22 відсотки до визначеної ст. 7 цього Закону бази нарахування єдиного внеску.

У разі якщо база нарахування єдиного внеску не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума єдиного внеску розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та ставки єдиного внеску.

Таким чином, необхідними умовами для виникнення обов'язку зі сплати особою єдиного внеску є провадження такою особою, зокрема, незалежної професійної адвокатської діяльності індивідуально та отримання доходу від такої діяльності, який і є базою для нарахування єдиного внеску. Саме дохід особи від такої діяльності є базою для нарахування єдиного, проте за будь-яких умов розмір єдиного внеску не може бути меншим за розмір мінімального страхового внеску на місяць.

За відсутності бази нарахування єдиного внеску (доходу) законодавство встановлює обов'язок особи самостійно визначити цю базу, але її розмір не може бути меншим за розмір мінімальної заробітної плати.

Ч. 1 ст. 8 Закону № 2464 визначений розмір єдиного внеску для кожної категорії платників, визначених цим Законом, та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування встановлюються з урахуванням того, що вони повинні забезпечувати застрахованим особам страхові виплати і соціальні послуги, передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для забезпечення страхових виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам; покриття адміністративних витрат із забезпечення функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Метою встановлення зазначеного вище розміру мінімального страхового внеску та обов'язку сплачувати його незалежно від наявності бази для нарахування є забезпечення у передбачених законодавством випадках мінімального рівня соціального захисту осіб шляхом отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Цими виплатами не обов'язково є пенсія. Позивач, за умови сплати єдиного внеску, має

право на соціальний захист на рівні з іншими особами, єдиний внесок за яких сплачує роботодавець.

Щодо механізму справляння ЄСВ слід зазначити, що згідно з ч. 2 ст. 8 Закону № 2464 єдиний внесок не входить до системи оподаткування.

Ч. 4 ст. 8 Закону № 2464 визначено, що порядок нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску визначається цим Законом, в частині адміністрування - Податковим кодексом України, та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Ст. 25 Закону № 2464 регламентовані заходи впливу та стягнення за порушення вимог цього Закону.

Ч. 4 ст. 25 Закону № 2464 визначено, що орган доходів і зборів у порядку, за формою та у строки, встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, надсилає платникам єдиного внеску, які мають недоїмку, вимогу про її сплату.

Вимога про сплату недоїмки є виконавчим документом.

Платник єдиного внеску зобов'язаний протягом десяти календарних днів з дня надходження вимоги про сплату недоїмки сплатити суми недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенею.

У разі незгоди з розрахунком суми недоїмки платник єдиного внеску узгоджує її з органом доходів і зборів шляхом оскарження вимоги про сплату єдиного внеску в адміністративному або судовому порядку.

У разі якщо платник єдиного внеску протягом десяти календарних днів з дня надходження вимоги не сплатив зазначені у вимозі суми недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенею, не узгодив вимогу з органом доходів і зборів, не оскаржив вимогу в судовому порядку або не сплатив узгоджену суму недоїмки протягом десяти календарних днів з дня надходження узгодженої вимоги, орган доходів і зборів надсилає в порядку, встановленому законом, до підрозділу державної виконавчої служби вимогу про сплату недоїмки.

У випадках, зазначених в абзаці дев'ятому цієї частини, орган доходів і зборів також має право звернутися до суду з позовом про стягнення недоїмки. При цьому заходи досудового врегулювання спорів, передбачені законом, не застосовуються.

Відповідно до ч. 5 ст. 25 Закону № 2464 вимога органу доходів і зборів про сплату недоїмки виконується державною виконавчою службою в порядку, встановленому законом.

Аналіз наведених вище положень Закону № 2464 зумовлює висновок, що за загальним правилом платники єдиного внеску зобов'язані своєчасно та в повному обсязі нараховувати, обчислювати і сплачувати єдиний внесок. Невиконання цих обов'язків тягне за собою застосування заходів впливу і стягнення, передбачених ст. 25 Закону № 2464.

02 вересня 2014 року Верховною Радою України прийнятий Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» (далі – Закон № 1669).

Закон № 1669 визначає тимчасові заходи для забезпечення підтримки суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на території проведення антитерористичної операції.

Ст. 1 Закону № 1669 визначено, що період проведення антитерористичної операції - час між датою набрання чинності Указом Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України» від 14 квітня 2014 року № 405/2014 та датою набрання чинності Указом Президента України про завершення проведення антитерористичної операції або військових дій на території України.

Територія проведення антитерористичної операції – територія України, на якій розташовані населені пункти, визначені у затвердженому Кабінетом Міністрів України

переліку, де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України» від 14 квітня 2014 року № 405/2014.

Ч. ч. 1-3 ст. 11 Закону № 1669 передбачають, що цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, і втрачає чинність через шість місяців з дня завершення антитерористичної операції, крім п. 4 ст. 11 «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону.

Дія цього Закону поширюється на період проведення антитерористичної операції та на шість місяців після дня її завершення.

Закони та інші нормативно-правові акти України діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

На підставі пп. «б» пп. 8 п. 4 ст. 11 Закону № 1669 внесені зміни до Закону № 2464, а саме розділ VIII «Прикінцеві та перехідні положення» доповнений пунктом 9-3 такого змісту:

«9-3. Платники єдиного внеску, визначені статтею 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», які перебувають на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, визначених переліком, зазначеним у статті 2 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України» від 14 квітня 2014 року № 405/2014, звільняються від виконання своїх обов'язків, визначених частиною другою статті 6 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», на період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції або військового чи надзвичайного стану.

Підставою для такого звільнення є заява платника єдиного внеску, яка подається ним до органу доходів і зборів за основним місцем обліку або за місцем його тимчасового проживання у довільній формі не пізніше тридцяти календарних днів, наступних за днем закінчення антитерористичної операції.

Відповідальність, штрафні та фінансові санкції, передбачені цим Законом за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції, до платників єдиного внеску, зазначених у цьому пункті, не застосовуються.

Недоїмка, що виникла у платників єдиного внеску, які перебувають на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, визначених переліком, зазначеним у статті 2 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України» від 14 квітня 2014 року № 405/2014, визнається безнадійною та підлягає списанню в порядку, передбаченому Податковим кодексом України для списання безнадійного податкового боргу».

Суд відзначає, що пп. 8 п. 5 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» від 12 серпня 2014 року № 1636-VII (далі – Закон № 1636) внесені зміни до Закону № 2464, а саме розділ VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464 доповнено пунктом 9-3.

Внаслідок цього зміни до Закону № 2464, внесені на підставі пп. «б» пп. 8 п. 4 ст. 11 Закону № 1669, включені до розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону №

2464 як пункт 9-4.

На виконання абз. 3 п. 5 ст. 11 Закону № 1669 розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2014 року № 1053-р затверджено перелік населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція (дію розпорядження було зупинено згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2014 року № 1079-р).

В подальшому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2015 року № 1275-р «Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України» затверджений перелік населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція.

Верховний Суд в рішенні від 30 березня 2018 року у зразковій справі № 812/292/18, а також в інших постановвах з аналогічним предметом спору неодноразово висловлював такий правовий висновок:

«Нормами п. 9-4 розділ VIII Закону № 1058 платникам єдиного внеску, які перебувають на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, де проводилася антитерористична операція, була надана можливість у період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції або військового чи надзвичайного стану не виконувати встановлені ч. 2 ст. 6 Закону № 2464 обов'язки щодо своєчасного та в повному обсязі нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску.

Разом із тим, Закон № 2464 не скасовував обов'язків платника єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а надав можливість на період антитерористичної операції не виконувати їх у встановлені строки (своєчасно) та в повному обсязі».

П. 28 розділу I Закону України від 24 грудня 2015 року № 911-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», який набрав чинності з 01 січня 2016 року, виключено пп. 8 п. 4 ст. 11 Закону № 1669, але положення пп. 8 п. 4 ст. 11 Закону № 1669 були реалізовані шляхом внесення відповідних змін до Закону № 2464, а змін безпосередньо до Закону № 2464 щодо виключення (або викладення в новій редакції тощо) п. 9-4 розділу VIII цього Закону внесено не було.

Тобто положення пп. 8 п. 4 ст. 11 Закону № 1669 після набрання ними чинності стали невід'ємною складовою Закону № 2464, а пп. 8 п. 4 ст. 11 Закону № 1669 вичерпав свою функцію. Аналогічний підхід застосовано Конституційним Судом України в ухвалі від 5 лютого 2008 року (справа № 2-1/2008).

В подальшому на підставі абз. 5 пп. «у» п. 83 Закону України від 14 січня 2020 року У 440-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи», який набрав чинності 13 лютого 2020 року, п. 9-4 розділу VIII Закону № 2464 було виключено.

Велика Палата Верховного Суду в постанові від 10 лютого 2021 року у справі № 805/3362/17-а навела такий висновок:

«Таким чином, факт перебування платників єдиного внеску на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, де проводиться АТО, був підставою для незастосування до таких платників заходів впливу та стягнення за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в силу прямої дії пункту 9-4 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464-VI, який забороняв притягнення до відповідальності за невиконання обов'язків платника єдиного внеску.

Аналогічного висновку дійшла Велика Палата Верховного Суду під час розгляду зразкової справи № 812/292/18 (постанова від 6 листопада 2018 року).

Отже, позивач була звільнена від виконання обов'язків платника єдиного внеску, в тому числі звільнена від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на період з 14 квітня 2014 року до виключення пункту 9-4 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464-VI».

Так, згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2014 року № 1053-р (втратило чинність) і розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2015 року № 1275-р (є чинним) м. Маріуполь (місцезнаходження ГУ ДПС у Донецькій області) включене до Переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція.

З огляду на положення п. 9-4 розділу VIII Закону № 2464 достатньою підставою для звільнення від відповідальності за невиконання вимог щодо вчасності нарахування та сплати єдиного внеску є встановлення факту знаходження платника єдиного внеску на обліку в контролюючих органах, розміщених на території проведення антитерористичної операції.

З огляду на те, що позивач на час виникнення спірних правовідносин перебувала на обліку в органі доходів і зборів, розташованому на території населеного пункту, де проводиться антитерористична операція, вона не несе фінансової відповідальності за порушення вимог Закону № 2464 в частині невиконання обов'язків з нарахування, обчислення чи сплати єдиного внеску.

Не впливає на вказаний зміст правового регулювання також і подальше виключення згідно із Законом України від 24 грудня 2015 року № 911-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» із Закону № 1669 підпункту 8 пункту 4 статті 11, яким і було доповнено розділ VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464 пунктом 9-3 (у подальшому - пункт 9-4), оскільки до Закону № 2464 у зв'язку з цим відповідних змін внесено не було й вказана норма залишилась чинною.

Виходячи із системного аналізу вищевказаних норм права, суд дійшов висновку, що у контролюючого органу не було правових підстав для формування та направлення позивачу спірної вимоги. У вказаний період позивач за законом була звільнена від обов'язків щодо своєчасного нарахування єдиного внеску та його своєчасної сплати. Орган доходів і зборів позбавлений можливості застосовувати заходи впливу та стягнення до такого платника в період його звільнення від виконання обов'язків, встановлених ч. 2 ст. 6 Закону № 2464.

З цих міркувань суд відхиляє заперечення відповідача, наведені ним у відзиві на позовну заяву.

Окремо суд вважає за необхідне зауважити, що Законом України від 14 січня 2020 року № IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи», який набрав чинності 13 лютого 2020 року, п. 9-4 розділу VIII Закону № 2464 виключено.

Відповідно до п. 2 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 09 лютого 1999 року № 1-рп/99 у справі № 1-7/99 в регулюванні суспільних відносин застосовуються різні способи дії в часі нормативно-правових актів. Перехід від однієї форми регулювання суспільних відносин до іншої може здійснюватися, зокрема, негайно (безпосередня дія), шляхом перехідного періоду (ультраактивна форма) і шляхом зворотної дії (ретроактивна форма).

За загальновизнаним принципом права закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі. Цей принцип закріплений у частині першій ст. 58 Конституції України, за якою дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце.

Отже, норми п. 9-4 розділу VIII Закону № 2464 підлягають застосуванню до спірних правовідносин, як такі, що були чинними на час формування відповідачем вимоги про сплату боргу (недоїмки).

Таким чином, вимога ГУ ДПС у Донецькій області від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46У про сплату боргу (недоїмки) підлягає визнанню протиправною і скасуванню, а позовні вимоги – задоволенню.

Цей висновок суду ґрунтуються на тому, що позивач як платник єдиного внеску

перебувала на обліку в органі доходів і зборів, розташованому на території населеного пункту, де проводилася антитерористична операція; а до вимоги про сплату боргу (недоїмки), яка є предметом спору, включена заборгованість (недоїмка за I квартал 2017 року – III квартал 2019 року та штраф за несвоєчасне подання звітності за 2017 рік), що виникла після 14 квітня 2014 року і до 13 лютого 2020 року.

Розподіл судових витрат.

Відповідно до ч. 1 ст. 139 КАС при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

Позивачем документально підтверджені судові витрати по сплаті судового збору за подання позовної заяви в сумі 908,00 грн (квитанція від 10 листопада 2021 року) та заяви про забезпечення позову в сумі 681,00 грн (квитанція від 10 листопада 2021 року).

Докази здійснення позивачем інших судових витрат суду не надані.

Оскільки позовні вимоги підлягають задоволенні, судові витрати позивача про сплаті судового збору підлягають відшкодуванню за рахунок бюджетних асигнувань відповідача.

Керуючись ст. ст. 2, 12, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 250, 251, 255, 257, 258, 262 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

вирішив:

1. Адміністративний позов Іонової Любові Іванівни (РНОКПП: 1815500024, місце проживання: 87515, Донецька обл., м. Маріуполь, вул. Пушкіна, буд. 19, кв. 17) до Головного управління ДПС у Донецькій області (код ЄДРПОУ ВП: 44070187, місцезнаходження: 87515, Донецька обл., м. Маріуполь, вул. Італійська, буд. 59) про визнання протиправною та скасування вимоги про сплату боргу (недоїмки) - задовольнити повністю.

2. Визнати протиправною та скасувати вимогу Головного управління ДПС у Донецькій області про сплату боргу (недоїмки) від 18 листопада 2019 року № Ф-410464-46У.

3. Стягнути за рахунок бюджетних асигнувань Головного управління ДПС у Донецькій області на користь Іонової Любові Іванівни судові витрати по сплаті судового збору в сумі 1 589 (одна тисяча п'ятсот вісімдесят дев'ять) гривень 00 копійок.

4. Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

5. Рішення може бути оскаржено в апеляційному порядку шляхом подання апеляційної скарги до Першого апеляційного адміністративного суду через Донецький окружний адміністративний суд протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

6. Повне судове рішення складено 20 травня 2022 року.

Суддя

Т.О. Кравченко

ЗГІДНО З
ОРИГІНАЛОМ

20.05.2022
Суддя
Т.О. Кравченко

*306*5263765*1*2*